

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-744058/V/13/EG

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, 13. 11. 2013

Pan
Janusz Piechociński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

Szanowny Panie Prezencie,

W ostatnim czasie znacząco wzrasta liczba napływających do mnie skarg dotyczących braku odpowiednich regulacji prawnych pozwalających dłużnikom na usunięcie wpisu zamieszczonego przez biuro informacji gospodarczej (dalej: „BIG”). Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 530 ze zm. - dalej: „ustawa o uigiwdg”) tylko wierzycielom i *BIG* przyznano uprawnienie do usuwania informacji gospodarczej z rejestru.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 *ustawy o uigiwdg* na wniosek dłużnika wierzyciel, który przekazał informacje gospodarcze do biura, jest obowiązany do ich uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania lub usunięcia, jeżeli są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały udostępnione lub są przechowywane z naruszeniem ustawy.

Natomiast art. 31 *ustawy o uigiwdg* przewiduje zamknięty katalog sytuacji, w których *BIG* zobligowane jest do usunięcia informacji gospodarczej. Ma to miejsce na wniosek wierzyciela, nie później niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku (pkt 1); przed zaprzestaniem wykonywania działalności gospodarczej przez biuro (pkt 2); gdy informacje zostały przekazane przez wierzyciela, z którym wygasła albo została rozwiązana umowa (pkt 3); gdy wierzyciel, po przekazaniu do biura został wykreślony z właściwego rejestru albo ewidencji lub trwale zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej (pkt 4); gdy informacje dotycząca posłużenia się podrobionym lub cudzym

dokumentem - po upływie 10 lat, licząc od końca roku, w którym biuro otrzymało te informacje (pkt 5); na podstawie uzasadnionej informacji o nieistnieniu zobowiązania (pkt 6); na podstawie uzasadnionej informacji o wygaśnięciu zobowiązania, jeżeli dane dotyczą dłużnika będącego konsumentem (pkt 7); po upływie 3 lat od ich ostatniej aktualizacji, nie później niż po upływie 10 lat od dnia ich przekazania przez wierzyciela (pkt 8).

Mając na uwadze powyższe, pragnę wskazać, iż w *ustawie o uigiwdg* nie przewidziano wprost możliwości dokonania usunięcia wpisu przez *BIG* na podstawie wniosku dłużnika. Jednocześnie pragnę podkreślić, iż obowiązujące procedury w zakresie usuwania wpisu, w mojej ocenie, są nieprecyzyjne i co za tym idzie stanowią źródło problemów praktycznych.

W przypadku przesłanki określonej w art. 31 pkt 6 *ustawy o uigiwdg* (usunięcie na podstawie uzasadnionej informacji o nieistnieniu zobowiązania), pojawia się wątpliwość, w jaki sposób dłużnik powinien udokumentować fakt nieistnienia zobowiązania. Może bowiem zdarzyć się sytuacja, gdy nie będzie możliwe uzyskanie oświadczenia wierzyciela w tym zakresie, wówczas powstaje pytanie, czy dłużnik powinien uzyskać wyrok ustalający nieistnienie zobowiązania w trybie art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296, ze zm. - dalej: „*Kodeks postępowania cywilnego*”).

Zakładając, iż wymagane jest przedstawienie orzeczenia sądowego, pragnę podkreślić, iż dłużnicy będą zmuszeni do wszczynania postępowań o ustalenie nieistniejących zobowiązań i tym samym zostaną narażeni na poniesienie kosztów sądowych oraz wydatków na pomoc prawną. Innymi słowy, doprowadzi to do bezzasadnego przeniesienia ciężaru dowodu na dłużników niesłusznie wpisanych do rejestru. To z kolei wiąże się również z niebezpieczeństwem wpływu do sądów zbyt dużej liczby pozwów, których treścią będzie ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Oznacza to, iż sądy będą rozpatrywały sprawy o nieistniejące zobowiązania, co z pewnością przyczyni się do pogłębienia zjawiska przeciążenia sądownictwa, a także przewlekłości postępowań.

Jeśli zaś chodzi o przesłankę określoną w art. 31 pkt 7 *ustawy o uigiwdg*, pragnę zwrócić uwagę, iż procedura usuwania informacji przez *BIG* z urzędu dotyczy tylko przypadku wygaśnięcia zobowiązania, jeżeli dane dotyczą dłużnika będącego konsumentem. Niezrozumiałe jest zatem, dlaczego w przypadku dłużników przedsiębiorców nie ma takiej możliwości. W mojej ocenie obowiązująca regulacja prowadzi do nieuprawnionego zróżnicowanego traktowania dłużników w zależności od ich statusu.

W tym kontekście pojawia się również pytanie, czy możliwe jest w ogóle zakwestionowanie zasadności umieszczenia informacji przez *BIG* w momencie dokonywania samego wpisu. *Ustawa o uigiwdg* nie przewiduje bowiem wprost takiej możliwości. Powstaje zatem kolejny problem do rozstrzygnięcia, czy w tym przypadku, można stosować w drodze analogii przepisy o usuwaniu informacji przez *BIG*. Warto podkreślić, iż z uwagi na brak regulacji może dojść do sytuacji, kiedy *BIG* najpierw musiałyby dokonać wpisu, żeby zaraz potem móc go usunąć na podstawie art. 31 *ustawy o uigiwdg*.

Podsumowując, wobec braku odpowiednich regulacji prawnych zabezpieczających dłużnika, aktualnie w sytuacji gdy wierzyciel nie dopełnia obowiązku usunięcia danych z rejestru (co bardzo często zdarza się w praktyce), dłużnikowi pozostaje jedynie wystąpienie z powództwem o ochronę dóbr osobistych. Za taką możliwością opowiedziała się judykatura (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 maja 2010 r., sygn. akt I ACa 430/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2011 r., sygn. akt III CSK 16/11). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu przywołanego wyroku podkreślił, iż „(...) w przepisach o ochronie dóbr osobistych należy poszukiwać roszczenia o zaniechanie naruszeń z uwagi na to, iż dłużnik którego dotyczy informacja nie ma żadnego uprawnienia wobec biura lub wierzyciela do wyegzekwowania zmiany informacji (...)”.

Z punktu widzenia organu stojącego na straży wolności i praw człowieka i obywatela wątpliwości budzi stan prawny, w którym dłużnicy muszą poszukiwać ochrony swych praw na drodze cywilnoprawnej, ponosząc jednocześnie dodatkowe koszty, tylko dlatego, że ustawodawca nie zapewnia im wystarczających mechanizmów obrony.

W związku z powyższym, mając za podstawę art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do przedstawionych uwag, w szczególności wyjaśnienie, z jakich powodów ustawodawca postanowił na gruncie *ustawy o uigiwdg* uprzywilejować wierzyciela oraz *BIG* przyznając wyłącznie im uprawnienie do usuwania informacji gospodarczej z rejestru, pozbawiając równocześnie dłużników takiego uprawnienia.

Z poważaniem

Jane Jipa